

fjender, finder fuldkommen saa gyldig Anvendelse ved den foreliggende Lov, som ved Invælbiloven. Med Hensyn til Erstatningskravets Berettigelse skal jeg tillade mig at bemærke, at der gives Egne i Jylland, hvor Beboerne med den meest opoffrende Anstregelse have søgt at unddrage sig de fjendtlige Requisitioner og hellere udsat sig for personlig Fare end godvilligt efterkommet Fjendens Opfordringer; forsaavidt disse Egnes Beboere have lidt noget Tab, da have de utvivlsomt et stort Krav paa Statens Erkjendtlighed og paa Erstatning; men der gives derimod ogsaa Egne, hvor man langt fra har vist synderlig Kraft eller Udholdenhed i denne Retning, og, da jeg ikke tør antage, at disse Egnes Beboere skulde have mindre Fædrelandsskjerlighed end hine, saa maa jeg derimod antage, at de ikke saa ganske rigtigt have fattet deres Standpunkt, som Fædrelandets troe Mænd ligeoverfor en fjendtlig Armee. Der har været en ganske besynderlig Anskuelse gjort gjældende i mange Egne om, hvorledes man skulde betragte Leverancer til den fjendtlige Armee. I andrekrigsførende Stater betragter man frivillige Leverancer til Fjenden som en stor Forbrydelse; man udtømmer der Magasinerne, bortfører Korn, Fødevarer og Alt, hvad man besyngter, at Fjenden vil kunne bemægtige sig og benytte til sit Underhold; **her derimod** lader man selv Dyrigheden tilføre Fjenden Fødemidler fra fjerne Egne og fordrer endog, at Staten skal give fuldt saa stor Erstatning for disse Leverancer som for Leverancer til vor egen Armee. Denne Opsatningsmaade er for mig fuldkommen uforklarlig; jeg for mit Vedkommende har aldrig kunnet forstaae, at Staten skal have samme Omsorg for Fjenden, som for vore egne Soldater, eller have samme Forpligtelse til at erstatte Leverancer til hiin som Leverancer til disse. Vel have vi paa sine Steder bortført Magasinerne, for at ei skulde falde i Fjendens Hænder; men dette bliver jo aldeles betydningsløst og næsten latterligt, naar vi strax efter lade Dyrigheden skaffe andre Fødemidler tilveie til Fjenden, og lader Staten betale dem. Og naar vi forud bortføre de offentlige Kasser og Pengemidler fra den occuperede Egn, saa bliver dette jo ogsaa betydningsløst, naar

vi samtidig dermed tillade, at Fjenden ved Requisitioner igjennem Beboerne trækker Bærler paa Statskassen, og saaledes igjennem enkelte Individuer beskatte hele Staten. Det er mig derfor uforklarligt, hvorfor man netop vil have Loven bygget paa det strenge Erstatningsprincip; det er mig overhovedet aldeles ubegribeligt, at man vil gaae ind paa en i sine Følger saa fordærvelig Grundsætning, som den, at Opoffrelser imod Fjenden skulde have samme Berettigelse til Erstatning af Staten, som Opoffrelser imod vor egen Armee, og derfor hverken kan eller vil jeg stemme for nogen Lov, der er bygget paa denne Grundsætning. Det er ikke af Eigegyldighed imod de occuperede Egnes Opoffrelser; thi jeg stemmer af mit ganske Hjerte for, at de øvrige Provindser skulle gjøre Alt muligt, for at lette disse Egne det haarde Tryk og de store Tab, som de have lidt. Det er heller ikke Summernes Størrelse, som vækker mine Betænkeligheder; thi, uagtet vi ved Behandlingen af andre Love, Embedsstanden, Krigsstanden og andre Forhold vedkommende, have lagt en meget respectabel Vægt paa economiske Hensyn, og jeg derfor ei godt kan indsee, hvorfor man her just skal betragte nogle Hundrede Tusinde Rigsbankdaler fra eller til som rene Bagateller, saa voterer jeg dog gjerne her 1 Million, eller 1½, eller 2 Millioner, om dette var absolut fornødent, for at vore trofaste Landsmænd kunne see Krigens Udslag og sorgelige Minder fjernede fra deres Hjem. Erstatningssummens Størrelse er mig derfor her af underordnet Bigtighed; men hvad der er mig af største Bigtighed, det er, at vi aldrig her gaae ind paa et Erstatningsprincip, der vil gjøre det umuligt for os i Fremtiden at kunne føre Krig paa samme Betingelser, som andre Nationer; thi det er ikke alene ved Fægtninger og Slag, at de fjendtlige Armeer undertvinge Nationerne; men det er fornemmelig ved at benytte enhver Leilighed og ethvert Middel, som Krigslykken fremkalder, til at ødelægge Landets Finanser og bringe Forskyrrelse og Haabløshed ind i alle Samfundsforhold, og ved at anerkjende hiint Erstatningsprincips Berettigelse, lagge vi netop et saadant farligt Middel i Fjendens Haand, at han ved en fremtidig Occupation kan tvinge